

მშენებელი

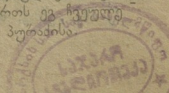
იუბილუმი
ეურნალი

პატირობა № 44

სახელოების დღე

ისტორიის მკვლევარ გავმოკეებით, ძველ საქართველოში სახელოების დღესასწაულზე მოჰქონ
დათ თაიგულება, ტკბილეულება და ათასი სხვა უსარგებლო საწარები. მაღლობა ღმერთს ეგ
ბა საბოლოოთ მოისპო, რასაც ამჟიკიებს დღესასწაული ქან დარეჯან რევაზის ასულ პურობისა.

ქართული
მოღვაწე

ღათა ბუქაძე

(შემდეგ*)

კრების შემდეგ „საჩელოს“ პირველსავე ნომერში მოთავსებული იყო ვრცელი ანგარიში კამათისა. ანგარიში ასე თავდებოდა:

„სამწუხარო დამსწრე საზოგადოებას მხოლოდ ისღა დარჩა, რომ ჩვენმა სასიქადელო მოღვაწემ, ბ-მა დავით ბუქაძემ, ვერ მოახერხა თავისი მრავალპიროვ საყურადღებო მოხსენების წაკითხვა, ვინაიდან ხელნაწერი დაეკარგა. როგორც გავიგეთ, ცნობილ მოღვაწეს განზრახვა აქვს აღნიშნული შრომა აღადგინოს და ცალკე წიგნათ გამოსცეს, რის აღსრულებასაც წრფელის გულით ვუსურვებთ.“

ყოველივე ეს ქალაქში ხდებოდა, ხოლო პარიზში, სადაც გაზეთს „ანიდან ჰოიმიდ“ კითხულობენ, დავით ბუქაძის სახელი დღითი დღე იზრდებოდა. ექვსი თვეც არ გასულა იმის არსებობის პირველსენებიდან, რომ უკვე სამიოდ საზოგადოების გამგეობაში ამოყო მან თავი და საქმეთა განსჯას ესწრებოდა. პირველ ხანებში დათა ბუქაძე ვერ ეგუებოდა ჩვენებურ საქმიანობას. გაუგებარი და დაუსრულებელი კამათი საშინლად ჰქანცავდა მას. ხშირათ პირველი ორატორის სიტყვებზევე უნახეთ ჩამოძინებული, ხოლო კრების ბოლომდე თითქმის არასოდეს არ გაუთლიდა.

რეპარტიორი ვანუა, რა თქმა უნდა, საცდელს აღარ აკლებდა და ყოველი კრების შემდეგ რაიმე უცნაურსა და უჩვეულო ამბავს მიიყოლებდა:

„როგორც გავიგეთ, გუშინდელ კრებაზე „ქართველ ისტორიკოსთა“ საზოგადოებამ დაადგინა: ვაგზანოს ჩენი ახალგაზრდა მეცნიერი დავით ბუქაძე ბორჩალოს მარბაში იქ არსებული, დიდებული მარტილის მონასტრის ნანგრევთა შესასწავლათ.“

„ქართველ მეურნეთა“ კრებას, — ეწერა მეორე ალბანს, — განზრახვა აქვს მიიღოს ცნობილ ქრონოსის დავით ბუქაძეს სოფელ ახატანში განზრახულ საშუალო სამეურნეო სკოლის პროგრამის შედგენაში ამბობენ, ბ-ნი დავითი თანახმაა ეგ საშუალო შვილო საქმე იკისროსო და თუ მის თლა იკისრა იმედი გვექნება კეთილად დადაგვირგვინებს“.

ბოლოს და ბოლოს, რასაკვირველია, დიდი დივირ ვაუთამამდა საზოგადო მოღვაწეობას; გამგეობათა კრებებს ხშირათ არ ესწრებოდა, სამაგიერო როცა მივიღოდა ნაშუალამევის ორ-სამ საათმდრჩებოდა და მასლაათობდა. როცა გამოერეოდ ვახ. „საჩელოს“ ნომერი, რომელშიაც მის შესახებ ცნობა არ იყო, დათას საოცრად უკვირდა. მოლა ნასრდინასა და ფლავისა არ იყოს, თითო დათაც დარწმუნდა თავისი „მოღვაწეობაში“ და ნაშუალამევის სახლში დაბრუნებული ცოლისაგან განსაკუთრებულ ყურადღებას მოითხოვდა ხოლომე.

„საჩელოს“ მიზაქლობით სხვა გაზეთებში დაიწყეს „დავით ბუქაძეზე“ წერა.

ამას ხელი შეუწყო იმ ვარემოებამ, რომ რეპარტიორებმა ერთად დაიწყეს შეკრება და ცნობების განაწილება. ვანუა რეპარტიორი რასაკვირველია ყველაზე უფრო გამოცდილი და დახეიანებული იყო თავის საქმეში. რასაც კი იმის რეულში ამოიკითხავდენ ყველაფერს დიდის სიამოვნებით აგრეკლებდენ დანარჩენი მისი ამხანაგები. მამგალითად სამეურნეო გაზეთი „ტყლაპი“ სწორდ

„სარწმუნო წყაროებიდან გავიგეთ, რომ ცნობილ ტენიკოს დავით ბუქაძეს გამომეუგონია ახალი კონსტრუქციის წისქვილი, რომელიც ვარემე ძალის გარეშე ბრუნავს და საათში ორმოციოდ ფუნტ ხორბალსა ფქვამს. კონსტრუქცია იმდენათ სადაა, და აგებაც იწოზმ იაფთ“ (თითო წისქვილი 47 მან.) რომ თითქმის ყველაჯას შეუძლია კომინოს“.

ქუშაკი.

(შემდეგ იქნება)

*) იხ. „ქუშაკი. მითარხი.“ № 43.

გუჩული სენა

ჩემი დღიწერი

რავარც იყო გადამალიტირდა თავზე მაი გამოხიჯილბული წელიწადი! მევიდა მარა რა მევიდა, დაზავდა თლათ სიმიინდი, ღომი, ღომიეი, ცერცი, ღვინო, ნიგოზი, ხაპი, ხაპერაი! აღარალდა წისკვილი, აცუცხუნდა კერიეი, გავლა კეცი, გამოწიწინდა თორთქოლო ჰადი, გობით ქონალობიეი, დოქით მაჰარი; აკუნტრუშდა ბანგები, დაწყნარდა ქუჭულეგის ბზიპი, ძაღმა დეიწყო ამდგარი ყფა, მოტკა გაკაპანებული მარინა, და თლათ გადამავიწყდა ძველი შიმშილობა და მისი სიმწარე.

თუ არა ვცდები, (შეუცდომელი კი მხოლოდ ომის მიმოხილველები არიან) ვგონებ შესამეთ ვიწყებ „ჩემი დღიწერი“ წარმოებას. მოდი შესამეთაც ვცდი! გარდა იმისა, რომ ღმერთი სამპროვანია, საბერძნეთის დროებითი მთავრობაც „ტრიუმფირატზე“ დაყრდნობელი და შორს წასვლა თუ არ გქალისებათ ჩვენი ცხოვრების უდიდეს საკითხებსაც „სამთა კავშირი“ ე. ი. სამი უწარჩინებულესი მინისტრის საბჭო განავებს.

მაშ მალე ვცდი შესამეთაც! პირველი ორი ცდა აღარც კი მასსოცის რისთვის დამარცხდა, მაგრამ დამარცხება ხომ „ეტაპია ბრძოლის დროს“? თუ ღმერთმა ჰქნა და ეს ომი სამ-ოთხ წელიწადს კიდევ არ გათავდა, ამის ნაგალითებს მე ბევრს დავისხებლებთ.

ვიწყებ.

21 ოქტომბერი.

ვინმე იფიქრებს: 21 ოქტომბრიდან მისთვის დაიწყო დღიწერი ბ-ნმა ეშმაქმა, რომ გუშინ, 20 ოქტომბერს ჯამაგირს მიიღებდა და მხიარულ გუნებაზე იქნებოა.

სრული სიცრუეა! მართალია მე აღთქმული მაქვს ადგილი (აღმათ თბილი) ქალაქის გამგეობაში, მაგრამ, როგორც კი შემიპირდენ, იმავე დღეს გაზეთებში ამოვიკითხე: „გასული თვის ოცს ქალაქის მოსამსახურეებს ჯამაგირი არ აუღიათ, ვინაიდან ქალაქის კასაში ფული არ აღმოჩნდაო“ მიკვირს ღმერთმანი! ადგენ და დაბეჭდონ ეს ქალაქის ფულეები, ესეც გაზეთი „საქართველო“ ხომ არ არის რომ არ გასაღდეს?

ყოველ შემთხვევაში თქვენთვის ცხადია, რომ 20 ამ თვეს ჯამაგირი არ ამიღია და მაშასადამე ხუმრობის გუნებაზედაც არ ვიქნები. არა თუ მე, როგორც გაზეთი „საქართველოს“ სამხედრო მიმოხილველი ბ-ნი X იუწყება (და ის ხომ საალაბედლოთ არაფერს იტყვის) თურმე „აღმოსავლეთ ბრძოლის ასპარეზზე, ქ. ბრეჯანის სამხრეთით მოპირდაპირე აღარ ხუმრობს“. არც თუ გასაკვირია გერმანელთა ასეთი სულიერი განწყობილება. ეს ორი

შხანკოლა

წელიწადი სულ ხუმრობაში გაატარეს აღმოსავლეთ, დასავლეთ, სამხრეთ და ჩრდილოეთ ასპარეზზე, თავიც მოგვაბეზრეს ამდენი ხუმრობით

აჲ მატროზებარი.

დღევანდელი დღე ფრიად ბედნიერი დღეა ჩემს ცხოვრებაში, დღეს ტრამვაის ვაგონში აღვიღი ვიშოვნე.

აჲ მატროზებარი,

„ზოგი ქირი მარგებელია“ ამბობს ქართული თქველები. ჩვენს ხალხს კოპოზიტორები ესაქიროება, მაგრამ კოპოზიტორი კიტრი. ან „ბოეტი“ როდია. ამიტომ უდიდესი სიხარულით აღივსო ჩემი გული რამეა „თეატრი და ცხოვრების“ 43 ნომერში წავიკითხე:

„რომანებს სწერენ თანამედროვე ცხოვრებიდან მ. ბოჭორიშვილი და გ. მუშლაძე“-ო.

ბ-ნი გ. მუშლაძე აგერ ახლა უბრალო კორესპოდენტი იყო გაზ. „სამშობლოსი“, რომელსაც ქ. ოზურგეთში ჯოხით შეეხენ და ამ უსიამოვნების შემდეგ უცებ რომანებს წერა დაუწყია. ამბობენ კ. ბაღმონტი მეორე სართულიდან გადმოვარდა, თავი გაიტეხა და ამიტომ გახდა ასეთი სახელოვანი მგოსანიო. ვინ იცის! ღმერთმა ჰქნას მართალი იყოს.

ამავე ნომერში ქურნალი „თეატრი და ცხოვრება“ სწერს:

„ქურნალიტი ი. გოგოლაშვილი არჩეულ და ერთხმით დამტკიცებულ იქნა ქალაქთა კავშირის მთავარ კომიტეტის რწმუნებულთა ლაზისტანშიო.“

ვხივარ და ვფიქრობ: „რალა მკითხველი მე ვარ, როცა ასეთი თვალსაჩინო ქურნალიტი ერთი ნაწარმოებია არ წაიკითხავს მეთქი.

კატარა ფელსონი

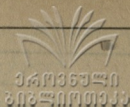
ს ა ტ ლ ე ა ს ვ ა ძ ე ბ

ცოლის შერთვა ვანვიზაზე, გაფბრყვი და გავტუტუცი და ვიფიქრე, — დროი ქეა, რალა ტარტაროზებს ვუცდი?! მოვიყვანო ერთი გოგო,

ხისათით წყნარი, დრეკოცხელი (არ დავემბეძო დიღერა და მუხრანის თუ არ დარჩა სულ მახინჯი). ოჯახს კარგათ უბატონოს, და ქონებას მოუაროს, საკუთარი ქმარის ნაცვლათ სხვა არავინ შეიყვაროს. მოდურათ არ მოიკაზმოს, და არ აპყვეს უსაქმურებს, კორებით და კაბასობით, არ გამოიშქედდეს ყურებს.

გავიარ-გამოვიარე, გავაყოლე თვალი ქალებს, რომელიც რომ უსაქმურათ დაფარფატებს, დაცანცალებს. მომეწონა ერთი გოგო, (ამივარდა გულის ძგერა) და გავცნე ერთმანეთი... (სახელათ მას ერქვა ვერა). გავუცინე; გამოცინა. გამოყვანა მკლავში მკლავი, თვალი ისე გადანაკა, როგორც ცხვარი დასაკლავი. აგი ვკითხე, იგი ვკითხე, ჩამოფუგდე საუბარი, და უთხარი: — რა იქნება მე რომ ვაგდე შენი ქმარი?!

— კარგიაო... გაუხარდა, მაგრამ მოვთხოვე პირბასასო, არ დავემბეძო ცულ დროებას, ყველაფერის ძვირობასო. უნდა კარგათ მოვიკაზმო — უკანასკნელ მოდურათათ თმა შემფურით დავივარხო, ჩემებრ, ლოთი-ფოთურათო. სადაც მიხდა იქ წავიდე, ყველგან უკანტროლოთო და თუ ამის ნებას დამრთავ გამოგყობი ცოლათაო.“ შევექციე ხელათ ზურგი, ჩამოვშორდი, გამოვბრუნდი, მისი „მრწამსის“ გამოცნობას დიდი ხანი არ მოეუნდი.

კვლავ დავიწყე ხეტიალი,
ისევ ცოლის სამებარათ,
სულ დავზვიერე „ბარისნები“
სადაც ვნახე: მთად თუ ბარათ.

მომეწონა ერთი გოგო:
თვალ-ტანადი, ახოვანი,
სახით იყო თოვლის ფერი,
ირემს მიუგავდა ტანი.
თვალი თვალში გავუყარე,
მანც თვალები დამიბრტყა...
გავიცანით ერთმანეთი:
(სახელად მას ერქვა ნუცა).
ჩამოვუგდე საუბარი,
იქითური, აქეთური,
უსაფუძლო მუსაიფით
ერთობ გამოიქედა ყური,
ბოლოს ვკითხე:—ჩემო კარგო,
თუ გაწყობი ამხანაგათ,
თანხობით და გარჯა-შრომით
ჩვენ ვიცხოვრებთ ძლიერ კარგათ.
არაფერი დავაკლდება,
ყველაფერს ვიშოვით ბლომათ,
სამოსი და საზარღო პურიც
ჩვენ გვექნება გასაძლომათ.
გაუკვირდა ჩემი სიტყვა,
გაიცინა, გაიღღარჯა,
და სთქვა:—„რალათ მინდა ქმარი
თუ დამქირდა შრომა-გარჯა?
ოჯახობა მე არ ვიცი...
ხელ-საქმობას ვიზამ ძნელათ,

და თუ ასე უსაქურათ
დამსვამ ბუმბულ-სავარძელში,
მაშინ გამოგყვები ცოლათ
და მომეცი ხელი ხელში“.
შევაქციე ხელათ ზურგი
და იმ წამსვე გავეცალე,
მე იმისი მოქმედება
გამოვიცან ძლიერ მალე.
და დავიწყე ისევ სხვაგან
სიარული, ხეტიალი,

სადაც ვნახე ლამაზები
ყველას გავაყოლე თვლი.

კიდევ გავიცანი გოგო,
(ოი, მას გაუწყურეს ღმერთი),
თავსა ბატკნათ მაჩვენებდა
თურმე იყო კურმუხეთის
მისი სიტყვა, მისი საქმე
მე სულაც არ მომეწონა
და დავტიე გულ ნატკენი
(სახელათ მას ერქვა სონა).

დაბოლოს ის გავიცანი—
(ვისაც ერქვა მარუსია),
განუცხადე ჩემი დარდი
და გავანდღე ნამუსია.
გაიცინა, გაიღღრჯა,
შევატყვე რომ გაუხარდა,
ჩამეხუტა და ხელები
შემომხვია არდიგარდა.
ასე მითხრა:—ჩემისთანას
ბევრი სძებნო ვერ იშოვნე,
მოგიყვები ჩემს ღირსებას
რაც კი რომ მაქვს მოსაწონი:
ოჯახობა კარგი ვიცი,
და ხელ-საქმე საუცხოვო,
ნუ გგონია მეც სხვებსაგეთ
მოდები რომ მოცითხოვო.
ქმრის გარეშე მე ხორც შესხმულს
არავის არ გავუცინებ,
მე ვერ ვიზამ უზნეობას,
ასეთებს მე სხვებსა ვცინებ.
საკონცნელათ მე ჩემს ლოჯას
არ გაუწვდი ლამაზ ბიჭებს,
არ შიყობა და ხუნტრუცი
მე სიამეს არ მინიჭებს.
ბევრი სხვებიც იტატანა—
თავის ქება, სხვისი ძრახვა,
თვისი ცული მოქმედება
სხვისი სახით დამანახვა.
რა შევატყვე ცბიერობდა,
მისი სიტყვა იყო ბრუდი,
შევაქციე მასაც ზურგი
და უკანვე გამოვბრუნდი.

ახლა რა ვქნა აღარ ვიცი...
 სად წაიდგე, ვინ მოენახო,
 მე საცოლეს ვერ ვიპოვი.
 ქვეყანაც რომ გადავლახო.
 და უღირსის უღლთა ყოლას
 ისევ ის ჯგობს—ვიყო ცალოთ,
 (მე ვიშრომო და მახინჯი
 შინ დავისვა დედოფალოთ?)!

გურიანთელი.

სანაქლო

(ოზურგეთისათვის ფეშქაშაი)

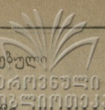
ისეთი პატარა ქალაქისათვის, როგორც ოზურგეთია, სულ პატარა რამ საქმარისა დიდთა ვაბე-
 რონ, გააზვიადონ, რუსულის მუცელი აპტიონ და
 აქლემი აშობინონ“.

ამ დღეებშიაც ასე მოხდა, მხოლოდ იმ განსხ-
 ვეგებით, რომ რუსულმა აქლემის მაგიერ კვი გძელ
 ყურა ვირი, ის „პურა-ძვირი“ შობა, „ქინჯალის
 (ქინჯრაქას) კოჭის მონასვემზე შეფივი გამოსდკდა“
 და შეფის ჩოჩორი გამოყვა. აი როგორ მოხდა ეს
 ამბავი დიომიდე ვასაძისათვის—„საჯაყი“ და სამ-
 სონ ჯაყელისათვის სასარგებლო საქმე. არ ვიცი
 რა რიცხვი იყო, მაგრამ დაბეჯითებით ვიცი, რომ
 ენკენისთვის კვირა დღე იყო (ამ წელში), ისიც
 ვიცი გავით „სამშობლოს“ კორესპოდენტის ბნ
 ვიორჯი მუმიადისათვის ეს დღე კვიმატი დღე
 დარჩა, არც ის ვიცი ეს დღე წარმო იყო, თუ
 უკუნე, მაგრამ ის კი ვიცი, რომ ამ დღეს საპარა-
 სკეოზე მომხდარმა ინციდენტმა წარმოება შეაჩერა,
 მყიდველ-გამყიდველები არიუ-დარია, რასაც მოყვა
 კითხვან-დოქ-პარტიკულარების შეხებთქმ-შემოხებთქმა,
 ერთი სიტყვით მოხდა „სკრანი და ძვრანი“ და
 იყო ვამი იგი შეადღისა“ სწორეთ იმ დროს, რო-
 ცა მზე საშუადღეოს გაუპირდაპირდა, მაშინ ოზურ-
 გეთის სასურთიერთო ნდობის ბანკის დირექტორ-
 მა ალმასხანმა თავისი გარგანი (რომელი ითარგმა-
 ნების ქართულად ტროსკათ) დაუპირდაპირა თავ-
 სა ბანკის ყოფილი ბუბალტრის ვიორჯისასა. აღ-

მასხანის საქციელი არამც თუ ქსეებს არ მოსწო-
 ნებია, არამედ ის არ მოეწონა ვიორჯის მეუღლე-
 საც კი (თუმც როგორც ვიცი თ სჯულიერი მეუღ-
 ლეები ყოველთვის მომხრენი არიან ქმრების დას-
 ჯისა), რომელიც ქოლგით (ქართულად ზონტიკით)
 გამოუღდა ალმასხანს, ალმასხანმა გიბრ ქალს გმი-
 რულად ზურგი უწვენა და მოკურცხლა.

დასაგომბი საქციელი ბლიკვიზში და ტუკიზში
 ყველამ დაგმო, მაგრამ ზოგს ესიაშოვნა და ულგე-
 შებში ჩაიკინა: თუ ვიშოვენ დრო ალმასხანს ბან-
 კიდან გადაყუდელების, ახლა ვიშოვენო თქვენ და
 ის კი აღარ გაიკითხეს: ალმასხანი, როგორც ბან-
 კის დირექტორი ღირსია თუ არა გადაყუდევის.
 პატარა პროვინციაში ამას არავინ კითხულობს,
 უმეტესად აქ პირადობაზეა აგებული საქმე დღეს
 შენ ხარ, ხვალ მე უნდა ვიყო, მაწყენებ-გაწყენებ.
 დირექტორიც, თუ ბანკის ინტერესებს იცავს, მტრებს
 სულ ადრე იშოვნის. ზოგს ვეჭილს არ დაუბურ-
 დავებს, ზოგს ვადაზე ფულის შემოუტენლობას
 მოსთხოვს, ზოგს იმდენ სესხს არ მისცემს რამდენ-
 საც თხოულობს, ზოგის ნათესავს ბანკში არ მიი-
 ლებს და სხვა. ასეთი უმეყოფილო პირები ყველ-
 გან ბევრი გამოჩნდება და ოზურგეთშიაც არიან;
 ამით საშუუხარო ინციდენტს კრიტიკული თვლით
 კი არ შეხედეს, არამედ, როგორც უშალოესად
 „კულტურულმა“ ადამიანებმა „უკულტურო“ აღ-
 მასხანის ბანკიდან გაძევება და მის ნაცვლად ვინმე
 თავისიანის წამოსკუება განიძრახეს. ვამართეს ხე-
 ლის მოწერა. ბანკის ზოგიერთ წევრს სრული შეგ-
 ნებით მოაწერიან ხელი, ზოგს სხვა და სხვა მიზე-
 ზი უთხრეს, და მით შეადინეს... მოათხოვეს ბან-
 კის წევრთა კრების მოწვევაც „დადუბული“ ბანკის
 საქმეების გიმოსაკეთებლად. სიქმე ვაჩიარბა. საბ-
 კოს განცხადება მიართვეს, მაგრამ ზოგმა, როცა
 გაიგო ნამდვილი მიზეზი, მოათხოვა მისი ხელის
 მოწერა არ მიეცათ. არ იყო საქმე და გაჩნდა,
 ბანკის წევრები ორ მოწინააღმდეგე ბანაკათ გაიკე-
 ნეს; უმცირესობა ანტი ალმასხანისტები თავიან
 ბანაკის ჯიარის კაცებს ხელის თითებზე იფიცნან
 (ეს იყო 30 ენკენისავეს); თუ ვინ მოაწერა ხელი
 განცხადებას. მათ შორის იმართება შემდეგი დია-
 ლოგი:

ბ. დიომიდე ვასაქე, ყოფილი დირექტორი:

მე ნამდვილ ვიცი, რომ თეოფილე გობრონიძეს განცხადებაზე ხელი აქვს მოწერილი.

ბ. გრ. ჩიჩუა ნოტარიუსი და საბჭოს თავმჯდომარე: თეოფილეს თქვენ პარტიაში ნუ თვლით, მე დანამდვილებით ვიცი განცხადებაზე მას ხელი არ უწერია.

ბ-ნი დ. ვასაძე: ნამდვილ ვიცი, მე მოწმეც მყავს.

ბ-ნი ჩიჩუა: მე თვით ვნახე და უკეთ ვიცი.

„ამან ეს სთქვა, იმან ის სთქვა“ ერთმა მეორის არ ირწმუნა, თავის სიმართლეში ორივე დარწმუნებულნი იყვნენ, უფრო კი „გული საგულესო დღომიდეს ჰქონდა, იმითვე პირველმა მან მისცა წინადადება ბნ გრიგოლს „დავნიზღავდეთო“. ვინც წაგებულნი გამოვიდოდა იმას „კლუბში“ უნდა გაემართა ვახშამი. ვახშმის დროც იყო. გაეშურნენ საკრებულოსაკენ. გზა-გზა სტუმრებს ერთიც ენატიყება მეორეც. ვაი შალა ფართო სუფრა, ერთიც დარდიმანდოს და მეორეც: მოიტა ეს, მოიტა ის, არ შემარცხენო, ფულზე არ შეგვიკოდვო. ხშირად გაისმის. დღომიდეს ეცინება, დარწმუნებულთა გრიგოლ მოატყუა, გრიგოლსაც ეცინება მუქთი ქელები და ისიც დღომიდეს ხარჯით უხარია. სასტუმროს პატრონს სამსონს და სტუმრებს სულ აბრევერი აქვთ სადარდო. ფარეშები დამდივებით მიღე მოდიან, სიმღერა და მზიარულება გათენებამდე გასტანს. ანგარიში მოითხოვებს: რვა თუმნამდეა.

— ხვალ ან გრიგოლი, ან მე მოგართმევ, უფრო კი გრიგოლ. მზიარულად ამბობს დღომიდე. — უფრო კი დღომიდე გაგისწორდება. ბრძანებს გრიგოლი.

— ღმერთმა აღდგერქელოს აღმასხანის ჯოხი. ხუმრობენ შეზარხოშებულნი სტუმრები.

და ა კ ვ ა

მეორე დღეს დღომიდე მწიარეთ სტიროდა და მოსთქვამდა:

— ამდენი ხარჯი ქარწილზე არ მომსვლია. ი. ეხლა ის იმას ანგარიშობს, თუ რომელ ფართალს რამდენი წაუმატოს და დანახარჯი რითი გაინდოს.

დიმიტრის სიძეობა

ტრაპიზონისკენ მივიღვარ დიმიტრა, სახელ ქებული, თხლე იმისა და თხა ამის „სტარშინათ“ მირონ ცხებული, ეშმაკის მათარხისაგან

ბევრ ჯერ ზრუგ აცხუნებულნი ახლა კი ლადიკოსგან **ეჩიქენული** მინდორში ვახტუნებულნი **მეორეთი** ლანჩხუთი რჯულზე მოგქამე, მივიღ და მიმიხარია მრავალი საქმე დავმარხე ვერ მოსთხრის ასი ბარია ამ ბოლოს გამოიქვეტეს ვეშობ მადინონ ძმარია, ძველ ბოქაული რომ არ მყავს სულაც იმის ბრალია. ღმერთმა ნუ სწიოს ლანჩხუთლებს ჩემი ცოდო და ბრალია. ქვეყანა მცნობდა, ახლა კი მათ დიბრმავეს თვლით. აქ ხრიკი აღარ გამოვა ცეცხლზე დამესხა წყალია, ტრაპიზონს ვინმე თუ ვიგდე ვაი იმისი ბრალია. მივიღვარ მიმიხარია დიმიტრა სახელ ქებულსა ლანჩხუთელების ზურგზედან სამი წლის გასუქებულსა.

სიფთა.

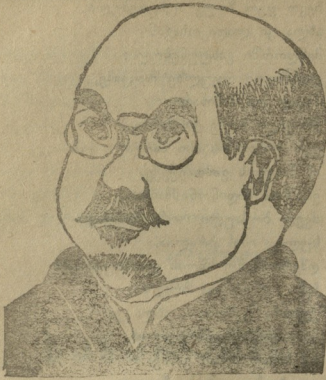
ქველმოქმედება

ღმერთმა რომ ქართველი კაცი გააჩინა (თუ კი მან მართლაც მიიღო მონაწილეობა ამ საქმეში) ზედ გულის ფიცარზე დააწერა:

— შენ ქველმოქმედებისათვის და ქველმოქმედება შენთვისო.

ეს ღრმა თქმულება მე ასე დავახურადევი: — ქართველო კაცო! ქველმოქმედება შენი მოღვაწეობის საგანი უნდა იყოს, ვინაიდან შენ თითონ საქველმოქმედოთ ხარ გაჩენილიო.

იქნება ჩემი განმარტებიდანაც ბევრი ვერაფერი ვაიგეთ, ვაგრამ, თუ ბევრის გაგება გინდოდათ დაესწრობოდით ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების საზოგადო კრებს! აკი ვთქვი, თქვენ ყველაფერი მზა-მზარეული, ანუ უკეთ ვსთქვათ საქველმოქმედო გინდათ. იცით, რომ „ეშმაკის მათარხი“ ყველაფერს მზა-მზარეულათ მოგართმევს და თავს რისთვის შეიწუხებთ!

კრები პატივცემულმა თავმჯდომარემ საზოგადოების მ. შაჩხელმა გახსნა. კრების თავმჯდომარეთა ც ს იქნა არჩეული ერთხმად*). ამ შემთხვევაში ტრადიცია იქნა დაცული.

სამაგიეროთ კრებამ სხვა მხრივ ვერ დარცოქართული კრებების ტრადიცია. მე მოვახსენებთ კრების ერთ დღეს დამთავრების შესახებ. ასეთი საქმე ქართულ საზოგადოებებს არა სჩვევიათ. ამის კლასიკურ მაგალითს წერა-კითხვის საზოგადოების კრებები იძლევა და საქირო იყო, თუ ტრადიცია კი რამეს ნიშნავს, საქველმოქმედო საზოგადოებასაც არ ეღალატა ამ ტრადიციისთვის.

ასეა, თუ ისე, ბჭობა დაიწყო და პირველი მოხსენება ერთი ბათუმის განყოფილების წარმომადგენელს,

გამოუთქმელის ნწუხარებით აღვნიშნავ, რომ მშვენიერი სურათი ბ-ნ კოზახიძისა შემთხვევით, ცინკოგრაფიაში გაუგზავნელი დაგვრჩა და ვეღარ იხმედება. ეშმაკი.

ბ-ნ კოზახიძეს, რომელმაც ჩინებულით დაასურათა ბათუმის განყოფილების მოღვაწეობა საქველმოქმედო ასპარეზზე და გამოიწვიო დამსწრე საზოგადოების ტაში.

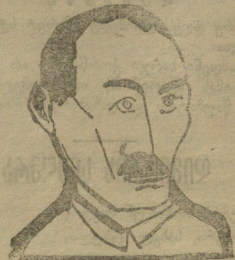
*) ერთ-ხმად მიიტომა, რომ მათი კანდიდატურა ერთმა კაცმა ბ-მა შ. გოთუამ დაასახელა. დახარხეს დამსწრეთ არც კი უთქვამთ, არც არა.

სამწუხაროთ უნდა აღვნიშნო, რომ ჩემი განვითარება ჯერ იმ ზომამდე წაქეზდა (მოდუნელო), როგორც ერთი იტალიელი ~~წაქეზდა~~ კერთსა და იმავე დროს თურმე: ლექსსა სწერდა, ართიმეტრიკულ ამოცანას ხსნიდა, ომის ქართას ჰხატავდა და ორ მოსაუბრეს უსმენდა და ებასებოდა. მე როცა ეხატავ, მაშინ ლაპარაკისა აღარაფერი მესმის და სწორეთ ეს იყო მიზეზი, რომ ბ-ნ კოზახიძის მიხსენებიდან, ბათუმის განყოფილების მოღვაწეობის შესახებ, თითქმის არაფერი დამნახსოვრებია.

მშვენიერი მოხსენება გააკეთა აგრეთვე ხალხის განყოფილების წარმომადგენელმა ქალბატონმა ნად. გაჩაღავამ. განსაკუთრებული მოღვაწეობა ამ განყოფილებისა, თუ შესიერება არა ილალოტობს, თავწესაფარნი უდევს. განყოფილება ჯერ ძლიერ ნორჩია და მეტიც არ მოეთხოვება.

სამაგიეროთ ფოთის განყოფილება არც თუ გვზომ ხალგაზრდაა და თუ მის წარმომადგენელს,

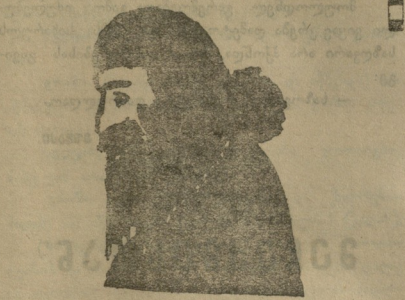
ბ-ნ ჯაფარიძეს დავუკრებთ, განყოფილების

უმოქმედობას უსახსრობა ძლიერ უწყობს ხელს. როგორც ხედავთ «ხელს უწყობს» მაინც და არ კი უშლის. ბნმა წარმომადგენელმა კრებას მოახსენა შავი ზღვის პირად წვიმებისა და რიონის ცული ზნის შესახებ. ეს მდინარე ნიაღვრების დროს კალაპოტიდან გადმოდის თურმე.—საკუროა მთავარმა გამგებამ მეტი ფულიერი დახმარება აღმოუჩინოს ფოთის განყოფილებას.

მოვარდნილა. ამის გამო კირჩხული სულ გადამბარა და ხალხი უზომო გასაქმუნებას ჩადიდნილა. მაინც ძირებული საჭმე კია: მისცა წვიმა განგებამ ფოთის რაიონს, ყვირიან: დაგვაქცია ამ წვიმებმაო; არ მისცა შორაპნის რაიონს, მაინც ყვირიან: დაგვაქცია ამ უწყიმობამო. ქეშმარიტათ რომ შიძივა გუბერნატორის მოვალეობა!

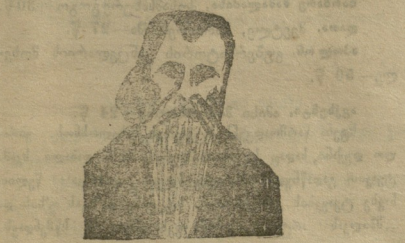
■ დინჯათ, ქართლური დაბაისლობით და ვრცლათ ილაპარაკა გორის განყოფილების უმოქმედობაზე

სამტრედიის წარმომადგენელი მამა სილ. ხუნდაძე მდიდარი აღმოჩნდა მისდამო რწმუნებულ რაიონის ვაჭივრებათა აღნუსხვის დროს. ხათბალა მხოლოდ ის არის, რომ ფული არც იმათა ჰქონიათ და იმედს მთავარ გამგებობაზე ამყარებენ.

■ ბნმა სიმ. მაკვარიაანმა ფგონებ არც ამ განყოფილებასა ჰქონდა საქველ-მოქმედო თანხა და უმთავრესი მათი მოღვაწეობა სიტყვიერი ყოფილა. თელავის განყოფილების წარმომადგენელმა

ამავე აზრის გახლდათ ზესთაფონის წარმომადგენელი.

მამა კოჯე ანათაძე. ზესთაფონის რაიონში, მამა კოტეს სიტყვით ერთი წევითი წევმაკ არ ჩა-

ბნმა ივ პაატაშვილმაკ ვრცლათ აღნუსხა თელა-

ველთა ნამოღვაწევი ქველმოქმედების ასპარეზზე. სხვათა შორის მათ შეუღდენათ სიები ვაქირვე-ბულ კახელთა.

ქობულეთის საავთმყოფოს ექიმმა ბ.ნმა ბენაშვილმა მოახსენა კრებას მისდამორწმუნებულ საავთმყოფოს საქმეები. პატივცემული იქიმი ხშირათ ლაპარაკობდა რაღაც „აღმოჩენის“ შესახებ, მაგრამ მთელი ჩემი ყურადღება მხატვრობაზე იყო მოპყრობილი და ვერ ვავიგე თუ რა აღმოჩენის. შეიძლება საშუალება ქერტლის წინააღმდეგ. საზოგადოება გამოაცოცხლა და აახმაურ-დაახმა-

ურა საზოგადოების მდიენის ბ.ი პავლე საყვარე-ლიძის მოხსენებამ. ის სწორეთ იმ დღეს დაბრუნდა სამხრეთ საქართველოში მოგზაურობიდან და თან ჩამოიტანა მრავალი ცნობები.

ჩემ მიერ გამოხატული სურათი, ეგონებ, საკ-მაოდ გადმოვეცემს მის აღშფოთებას წახული ვაგო-ნილით; ასე რომ „მაზე ლაპარაკი კი მეტია“.

ხანგრძლივ და პოეტურათ ილაპარაკა აჭარის სკოლათა შესახებ ბ.ნმა იერემია გულისაშვილმა. ჩემდა სამწუხაროთ უნდა გამოვეტყუე, რომ სურათი პატივცემული პედაგოგისა ვერ გამოვიდა მისი შე-საფერი და ჩემს ნიჭზე გული გამიიტება.

მოულოდნელ ვარემოებათა გამო იძულებუ-ლი ვიყავ კრება დაშტეროვებია და ჩემს სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდა, როცა დაბრუნებისას ვავი-გმი:

— საზოგადო კრება უკვე დასრულდაო.

მუშაკი.

მერიქვესთან*)

ვოლ. I მთკ.

მომხმადენი პირანი:

- სტეფანე, მეჩქმე — 35 წ.
- გრიშა, ამისი ნოქარი — 15 — 16 წ.
- არშაკ არშაკი, სტეფანეს მეგობარი — 45 წ.
- ელენე წიწმაძისა, — 25 წ.
- ბარბარე მამალაძისა, მოსამსახურე გოგო — 30 წ.
- დათა, მეეტლე, ბარბარეს ძმა — 27 წ.
- აბოლონ, გუმბერატორის კანცელარიის მოხე-ლე — 50 წ.

ავქსენტი, ამისი მოსამსახურე — 24 წ.
სგენა წარმოადგენს სტეფანეს სახელისნოს. უბრა-ლო დუქანა, სადაც სდგას რამდენიმე ხის დაბალი სკამი ტუყვით გადაწული. ატაკზე სდგას „ლახნაკა“ წელით საყვით ტუყვების გასაღობათა. სტეფანე დაზვას უხის და „შეიღვას“ არტყამს, გრამა ფეხსაგმეულებს სწმენდაყს.

*) ეს ბიეს ნებადართულია ცენზორის მიერ სტე-ნახუ დასადგმულათ კანცელარიის „ოტსივი“ № 2906-911

I

სტეფანე და გრიშა

სტეფანე. (მღერის) „პირზედ გაქვს ხალი, შავ-
შავი თვალი, კოცნა მსურს შენი“... (გრიშას) ჰა,
მორჩი რას უცაცუნებ!

გრიშა. (ბურბურათ) უსომ და მეტი რა ვქნა!
(ჩექმებს დაფურთხებს და ჩქარა უსვამს ჩოთქს) რომ
აღარ იწმინდება ეს ვერანა მე რავქნა.

სტეფანე. უსომ რომელია, აღარ უნდა გაათა-
ვო!

გრიშა. (მკლავს ისვამს ცხვირზე და იწმინდს) არ
იწმინდება ეს საოხრე და მე რა უყო! (ისმის კარგ-
ბის რახუნი).

სტეფანე. (შეუბღვრს) ნუ გააბი ლათაიები,
ნახე ვინ არახუნებს კარებს.

გრიშა. დგებს (ჩექმებს დაწყობს და ზღაწუნით
მიდის) არ იწმინდება და ჩემი რა ბრალია! (გადის).

სტეფანე. (დაზვის ქვეშედან ამოადებს ბოთლით
ღვინოს და შოიუდებს) უჰ, შენ დამწურს ვენაცვლე
იმ ფეხებში! უკვადებაა, უკვადებაა უფლის მადლ-
მა! (მღერის) „პირზედ გაქვს ხალი“... (შეშავის
კრამის).

გრიშა. ვიღაცა ქალია და ხახინი მინდაო.

სტეფანე. ვინ ქალია, ბიჭო, რომელი?

გრიშა. რა ვიცი, მოკერილი კაბა კი აცვია და!

სტეფანე. (დგებს და მიდის) ვერ იცანი, ვინ
არის?

გრიშა. (ცხვირის წმენდით) რა ვიცი, ბორკი-
ლივით კი აქვს გაყრილი ფეხებში ის კაბა და!

სტეფანე. (კარგებში) მობძანდით, მობძანდით!

II

სტეფანე, გრიშა და ელენე.

ელენე. (სტეფანეს) ეს „ბატინკები“ უნდა გა-
შიკეთოთ.

სტეფანე. გაგიკეთებთ, სბოლშიმ სულოვოლ-
სტევიმ.

ელენე. ძალიან მენჭარება.

სტეფანე. ბატონი ბძანდებით, ეხლავე გინდათ
გაგიკეთოთ?

ელენე. დიახ, ძალიან მენჭარება.

სტეფანე. გაიხადეთ რალა, ხელათ იქნება.

ელენე. არა, ფეხზე სხვისა შეხსნაღწელები მიც-
ვია. (აძღვეს ქაღალდში გახეუქვს (სტეფანეს) არც ესენი
არის ჩემი და თუ ძმა ხარ ამ ორ საათში მომიმ-
ზადე.

სტეფანე. (ბატინკებს სინჯავს) ამას პატარა ნა-
კერი უნდა.

ელენე. ერთი სიტყვით რაც საპიროა გააკე-
თეთ.

სტეფანე. გაგიკეთებთ ვა, მაგაზე რა ხვეწნა
მინდა!

ელენე. შუადლის მატარებლით მივდივარ და
თუ დაგბრკოლდი თავი უნდა მოვიკლა, ისე მაქვს
საქმე.

სტეფანე. რათა, რათა ვაი აფსუსი არ არის
თქვენი სიკვდილი! (იგნის).

ელენე. (მიდის) მაშ თქვენ იმეღზედ ვიქნები.

სტეფანე. პოეზდისთვის იქნება რალა, უმეკვე-
ლათ.

ელენე. (კარგებში მამყავდი) დღეს შუადლის მატ-
ტარებლისათვის, ვახსოვდეთ, (გადის).

სტეფანე. (აგიღვებს) ბულიტ, ბულიტ, აბგზა-
ტელნა ბულიტ (გადის).

გრიშა. (იდრაჯება) ბევრი პოეზდი გავილის
რომ შენი პოლსაბოკვები აქვე გყრება გაუკეთებე-
ლი! (სტეფანეს შეშავის).

სტეფანე. აჰ, რა ქენი, გაწმინდე?

გრიშა. (ცხვირის წმენდით) ამაზე მეტი არა
პრაილდება და მე რა უყო!

სტეფანე. (გადაურის კაფანეს ბატინკებს) აჰა,
ესენი კარგით გაფიკე და გაასუფთავე. (გრიშა
ფხვავს. სტეფანე ბოთლით ღვინოს შოიუდებს) უჰ შე-
ნი სულსა, ნამდვილი წიმალია რალა! ამ დალოც-
ვილს რომ დალევ პარღებში სულ ლეკურს თამა-
შობენ ქრისტეს მადლმა! აფსუსი არ არის ამისთა-
ნა რამე კაცმა არ დალიოს! ჩენი დობტურები
ტუტურები არიან უფლის მადლმა! არა, იმ მწარე
ხინით რომ ჰბერავენ კაცსა, ის არა სჯობია, რომ
ეს ქრისტეს ნაკურთხი გამოუწერონ, რომ სულსაც
გამოს და გულსაც! (კადევ შოიუდებს) უჰ, შენი
დამწურის ჰირიბე, შენი თაფლია, თაფლი უფლის
მადლმა! (მღერის).

III

იგიწივე და არშაკა.

არშაკა. (შეშინდის. უშეგლეტელი დიბა აქვს. ძა-
ლანს მსუქანი კაცია ძლავს ქმისხვს სისმუქნისაგან.) ოპ,
ბაროკო, სტეფანე, ბაროკო!

სტეფანე. იაოო, არშაკე არშაკიჩ, სიდედრსა
ჰყვარებინხარ აი, კარგ დროს მოხვედი, კაც პაყი-
ვაიშ!

არშაკა. რაღა პაყივაიშ, შე საღავათ ძაღლო,
ძალიან ბევრი დაეღიეთ გუშინ.

სტეფანე. ხაშის იშტახე არა ხარ? (გრაშას)
ერთი დიდი ჯამი გაასუფთავე და ხაში მოიტანე.

არშაკა. ხაში კი არა, კაცო, თავი დაბრუნებუ-
ლი მქვს, ვინა ამდენი სმა იქნება!

სტეფანე. არა, შე ოხერო, შენ მანც ახირე-
ბული სმა იცი, ისე ეშურები და ყლაპამ იმ ღვი-
ნოს, თითქოს პატენტს ვადა გასდისო.

არშაკა. შენმა თავის გახეთქამ შენ კი კაბლე-
ბით იწვეთებ რაღა პირში! რა ვიცი რომ გააღებ
მაგ ვერანა ხახას, თითქოს წისკვილის ღარიოო, ისე
თქრიალით გადადის მოუკუპრავში.

სტეფანე. კარგია, დაჯექ, ნუ ვაგაბი ლაპარა-
კი, (გრაშას) რა ექნე ბიჭო, ვერ გაასუფთავე ჯამი?
გრიშა. რა ექნა ეს ვერანა ქონი არ შორდე-
ბა და!

სტეფანე. წყალი დასხი და მორცხე, შე ვი-
რო შენა! (სტეფანე შიტრანაღდება და დაზგის უფრა-
დან ფულს ადებს. გრაშა შივა დოქთან და რადგან დოქ-
ში წყალი არ დახვდება, დახანჯაში ჩაყოფს ჯამს გასა-
რეცხათ.)

არშაკა. (გრაშას) რას შერები, რას, შე ლაწი-
რაკო შენა!

სტეფანე. (მომარუნდება, შივარდება გრაშას და
ჟურებს შუქს) არა, ეს რა საქნელია, შე ლუპუსტა-
წო შენა!

გრიშა. (ცხვირას წმენდათ) რა ექნა, მაშ არ
გავრეცხო!

სტეფანე. მერე ლახანკაში რეცხავ, შე მუტ-
რუკო შენა!

გრიშა. მერე რა უქირს, ესეც წყალი არ არის?

სტეფანე. (ჯამს წაწამებს) იკით დიკარგე,
შე ვირო შენა. წადი ივანკასთან და უთხარი ჩემს
მაგიერათ ერთი აბაზის ხაში გამომიგზანეთქო.
(ფულს აძლევს).

გრიშა. მერე, ჯამი არ უნდა!
სტეფანე. გასწი, წადი ჯამს თითონ მოგცემს.
გრიშა. მაგ ჯამს რა უქირს მერე!

არშაკა. ლახანკაში ამორეცხილი ჯამით მამა-
შენს წაუღე, შე დათვო, შენა!

გრიშა. ახალი წყალია ბატონო, ლახანკაში...
სტეფანე. (შეუფერებს) გასწი ჩქარა, რო გე-
უბნებიან არ გესმის!

გრიშა. ახალი წყალია ხავენ, გუშინ ჩავასხი...
სტეფანე. (ძალან დაუფერებს) გასწი შეთქი!

გრიშა. წააღო, წააღო.

სტეფანე. ორი შაურის თორნის პური იყიდე
და ერთი აბაზის ხაში გესმის, ჩლიქები ჩაყრევიც
შიგ ლამაზათ და მიიტანე ჩქარა.

გრიშა. ჯამი რომ არ მომცეს?

სტეფანე. (შეუბღვეს) გეუბნები რაღა რომ
მოგცემს შეთქი!

არშაკა. პა, მორჩი მალე.

სტეფანე. (შეუფერებს) ბიჭო, აქა ხარ კიდევ.

გრიშა. წააღო, მაგრამ ჯამი რომ არ გამოშ-
ტანოს!

სტეფანე. (ძალან დაუფერებს) წადი შეთქი
მალე!

გრიშა. (ცხვირის წმენდათ და ბუტბუტათ) მიე-
დივარ, ბატონო, მიედივარ. (ტაღს).

IV

სტეფანე და არშაკა.

არშაკა. ძალიან უშნოა რამ კია ეს შენი პრ-
კაშიჩი. როგორ დოცლაპიასით დაუღია პირი!

სტეფანე. მეც ვიცი რომ უშნოა, მაგრამ ბი-
ჭის შოენა რომ აღარ არის! უნდა შვიფერო რას
ვიზამ!

არშაკა. მართლა, სტეფანე, ეს ჩექმები მიქს
დისაპაინებელი.

სტეფანე. ვაიხადე რაღა, დაყარე და გავაკეთებ.

არშაკა. რო ვაეიხადო ახლავე გავაკეთებ?

სტეფანე. ერთი ღვინო დაელოთო კაცო, რა
დროს ეგ არის! დაყარე და ხვალისთვის გავაკეთებ
რაღა.

არშაკა. ეე, ბაშაკ, მე რაღა ჩავიკო დღეს!

სტეფანე. შენ ვაიხადე. ჩექმები ჩავაკო რამ

V

თარგმანი

ივინივე, ბარბარე და შაქარაშვილი

ანტიკა. (აწვდის ჩემებს) ცოტა ქუსლები აქვს გასაკეთებელი, მაგრამ არა უშავსრა, იოლათ წადი.

არშაკ. მერე ვისია, ბიკო, ეს ჩემები? აქ პატრონმა არ დამინახოს და არ გამიროზგოს!

სტეფანე. შენ ჩიცივი, ნუ გეშინიან.

არშაკ. ბიკო, რომ ჩაიცივა შარია, ძმაო, შარია. ქუჩაში რომ დიმიტიროს ამის პატრონმა ხალხი რას იტყვის, ან თითონ მას რა უთხრა!

სტეფანე. ჩიცივი ძმაო, ნუ გეშინიან. მაგის პატრონი ჯერ მაგას არ მოიკითხავს და თუ მოიკითხა ატყეჩაი მე ვარ, შენ რა გენაღვლებ! (არშაკ ახდას თავისას და სტეფანეს მიმართულ ჩემებს იგვამს. სტეფანე ღვინოს იღებს და აწვდის არშაკს). აბა, არშაკ, ნახე რა ღვინოა!

არშაკ. (გაჰვირგებთ) ეს ბოთლი რა ამბავია კაცო, პოეზიზე ხომ არ მიეშურები!

სტეფანე. თუ დაღვე რიგიანათ უნდა დალიო, რომ ჯიგარმა გაივოს. (სვამს) ეს ღმერთმა ადღვეძელოს ჩვენი ძმობა-ერთობა.

არშაკ. ამინ! (ორიგუნა სვამენ) ვა, ვოტ ღვინო! კაცო, ვის გამაართვი ამისთანა ღვინო?

სტეფანე. შენ ერთი ამის არამატი ნახე და რა არის!

არშაკ. გეუბნები კარგია მეტი რაღა!

სტეფანე. (ჰსუნავს ბოთლს) ვა, ვა, ვა, დალიკალონია რაღა უფლის მადლმა! ამას ვინც არ დაღვეს ან ღვე მოკვდება, ან ღამე. (სტეფანე მიღრმას და არშაკს აწვევს) „პირზედ გაქვს ხალი“...

არშაკ. აფსუსი არ არის ეს ღვინო ჩინონიკმა დალიოს! ამის დაბლევს გემო უნდა, გემო.

სტეფანე. ჩინონიკმა რომ ეს ღვინო დალიოს, ვომ დარტყანდა.

არშაკ. (ღვინოს) ვინ იცის ციფრები სულ ყირამალა დაწეროს!

სტეფანე. დალიე, ძმაო, დალიე. ჩვენზე ალალია. ეს ღმერთმა ადღვერძელოს ქვეყანაზე მართათიანი კაცი.

არშაკ. ამინ! (სვამენ).

სტეფანე. ციფრები კი არა, ჩინონიკმა რომ ეს ღვინო დალიოს, ვინ იცის, ინდაურები სტოლნაჩალიცი ეგონოს. (შეშინდას ბარბარე).

ბარბარე. (მოახდას პარტახზე გვარანათ არას გამთწობილა. ხნურია, მაგრამ ფერ-უმართლით აკივლებს თავს. კანსი ქაღაა. ქაღაღდში გამთხვეული ფეხსაცმელები უჭირავს ხელში). გამარჯვება შენი სტეფანე.

სტეფანე. ოო, ბარბარე ქიხობორჩი, პაქალტე, პაქალტე.

ბარბარე. (შუქუდვერს) მე სახუმაროთ არ მოესულივარ შენთან. ფეხსაცმელები უნდა შამიკერო.

სტეფანე (შინარულათ) ოჩენ პრიატნა. ფეხსაცმელები შამიკერო რომ ანტიკა!

ბარბარე (ქაღაღდში შეჩვეულ ფეხსაცმელს ახლევს). ეს ხაზინის ფეხსაცმელია და დღეს უნდა იყოს მზათ იკოღვე. შუადღის პოეზიით მიღის.

სტეფანე. ბულიტ, ბულიტ, ამბატულენა ბულიტ. (დამიღათ) შენ ეს მითხარი ტუფლები გინდა თუ პოლსაპოშკები?

ბარბარე პოლსაპოშკები რა ეშმაკათ მინდალია ტუფლები შამიკერე, რომ ჩულქები არ დაიშალოს.

სტეფანე. (სიცილით) მაშ ატკრიტი გინდა რაღა რომ ატარო. გინდა რაღა, რომ დასრუტო კავალრები. (მაუხსლოვდება) დიდი ეშმაკი ხარ შე წყეულო შენა. (დათავზე ხედა უნდა აწვას).

ბარბარე. (მოამთრებს) ხელი გასწიე იქით, თორემ ამას ჰხედავ! (მუშტს მოუღებს)

სტეფანე. ვა, რა გაჯაერებს! გებუმრე ვოგო, შე სასიკვდილე შენა.

ბარბარე. (გაჰვირგებლ) შენი სახუმარო სახლში გეყოლება შე მიამურო შენა. შენ იქნება ვინმე მაწანწალა გგონივარ!

სტეფანე. ვა, ბარბარე ქიხობორჩი, ზარემ სერჩაიშ, მგონიხარ რა, ვერ გიტკობ?

ბარბარე. ჰო და ჰკვიანათ იყავი გირჩენვია.

ბარშაკ. ვა, რას ცხარობ! კაცი გაგებუმრა, სხვა ხომ არაფერი უქნია!

ბარბარე. (შუქუვარებს ფეხების ბრახუნით) ხმა გაიქრე, შენ ვინ გკითხავს რომ ეჩრები! დაგდებულხარ რუმბივით და ლაქლაქობ. არა, შენ ვინა გკითხავს შე მძორო, შე ლეშო შენა!

არშაკ. (გაყვარდება) ჰა, ჰა, ნუ გააფრინე, თორემ ხომ იცი!

ბარბარე. (მიიწვეს) ხმა გაიქვე მეთქი!

სტეფანე. (გადაღმობა და სიღილით) ვა, ბარბარე ქაიხოსროჩ, ვინ გაიგობა ბარისნა და ჩხუბი!

ბარბარე. როგორ თუ ნუ ვჩხუბობ! არა, ვინ ეშმაკია რომ დადგებულა მორგვივთ და ატარტარებს ენას!

არშაკ. მალჩი, მალჩი, ია ტებე ლავარუ!

ბარბარე. უი, შე ყასაბხანის კუნძო, შენა!

სტეფანე. კარგია ვა, რა გაჯავრებს!

ბარბარე. როგორ თუ რა მაჯავრებს! არა როგორ გაბედა ჩემზე ლაპარაკი! მიცნობს, ეიცნობ თუ რა არის!

სტეფანე. (ეშმაკური სიღილით) მუეიკურათ მოუვიდა, ბარბარე ქაიხოსროჩ, მაგრამ ახლა ევროპე-იკუათ გაგაცნობ. ჩესტ იმეიუ პაზნაკომით არშაკ არშაკი ტერ-რუმზიანც.

ბარბარე. მეზი მივასაც დაივყარე და მივის ცავნობასაც.

არშაკ. ჰა, ჰა, თორემ იცი რას გიზამ!

ბარბარე. ხმა გაიქვე მეთქი! არა, რას მიზამ შე სასიკვდილე შენა!

სტეფანე. (მხარზე ხელს დაჭკრავს) კარგია ბარბარე ქაიხოსროჩ, შავრივდეთ. მე და შენ ხომ ძველი ზნაკომები ვართ.

ბარბარე. (შეუბღერს სტეფანეს) შენ ხელი დამოკლე და ეს ზომა აილე გირჩვენია.

სტეფანე. (სწრაფით დაუღვამს სკამს) დაბრძანდი, დაბრძანდი და ისეთი აკურატნი ზომა ავიღო რომ სულ კუკლასავით ტუფლები გამოვიყვანო.

ბარბარე. კარგი ტყავი იღოს, თორემ არ ვიცი რას გიზამ. (ბატონების შურს ასწინას).

სტეფანე. (მიყვარდება) მაიცა, მაიცა, შენ რათ სწუხებდი, მე გავიხსენია.

ბარბარე. საკირო არ არის. მე თითონ გავიხსენი კიდევ და გავიხსენი კიდევ. (იხდის)

სტეფანე. შენი ნებაა. (პატარა სკამს მიუღვამს) ამაზე დადგი ფეხი. (სტეფანე საზომა ქადაღლით ხელში ჩაყვდება და ზომას უღებს) შენ ეს მითხარი ხალვათი ვიყვარს, თუ მოკერილი?

ბარბარე. როგორ, ხელობას ჩემზე სწავლობ ისე შეკერე როგორც რივი და წესია.

სტეფანე. მაშ აბიჯნეიენი გინდუ რაღა ძალიან კარგი. (სტეფანე უმხზე მოსდგა, თქუეს სტეფანეს ქადაღლი ერთ ადგილას გაყვარდება) უჰ, შენი ქირიმი, რა ფეხია!

ბარბარე. ჰა, მორჩი მალე.

სტეფანე. მაიცა, ლუშკა, მაიცა, აღარ გამაზომინებ!

ბარბარე. ლუშკას მოგცემ თავში, მე ვიცი შენ გამამტყუებ რამეს.

სტეფანე. (გოტათი კაბას აწვეს და კანჭზე დასტერდება) უჰ, კელაბატარია რაღა, კელაბატარია!

ბარბარე. ჰა, რით ვერ გაათავი!

სტეფანე. სიჩას, სიჩას, ლუშკა! (ხან სიგამქს უხომავს ფეხისას, ხან სიგანეს, ხან ქუსლს, ხან თითებს, ადარ უნდა რომ მოშორდეს. გასტერებულია უყურებს და შემდეგ ამითხრებს) ახ, ნეტავი ჩულქები ვიყო!

ბარბარე. (შუეტკეს) რას ბუტბუტებ, ვერ მორჩი!

სტეფანე. ეხლავე, ეხლავე, ერთი კანჭის ზომაც ავიღო. (კაბას აწვეს მუხლებამდის)

ბარბარე. (წაუშენს თავში და წამიყვარდება) უი, შე ძალღო-მამაძალღო, შე რაზბონიკო შენა!

სტეფანე. (გასტერებული) ვა, რა იყო აღამიანო, რას იცემები!

ბარბარე. (ურტყავს) როგორ თუ რას ვიცემები! სულ თმებს დაგავლუჯავ შე გათახსირებულო, შენ! როგორ, შენ უპატრონო ხომ არა გგონივარ!

სტეფანე. (დასიუელად) ქრისტიანო ზომას აღარ ამოლებინებ!

ბარბარე. (ურტყავს) არა, შე სასიკვდილე ტუფლის ზომას მუხლებთან რა უნდა! შე საძაველო, შე გახრწნილო, შენა!

სტეფანე. (ეგრას) მიშველეეეთ, მიშველეეეთ! არშაკა. (წამიყვარდება) რა ამბავია რა, ქვეყანა შენია!

ბარბარე. (შუეტკეს) როგორ თუ რა ამბავია! (არშაკ უყან-უყან აწვეს) არა, შენ ვინ გკითხავს შე გაზერლო, შე მაჯლაჯუნავ, შე მუხის კუნძო შენა!

არშაკა. დაეოლნა, დაეოლნა, ნუ ყვირი.

ბარბარე. თქვენ იჩნება უპატრონო გგონივართ! წავიდე ერთი ჩემ მძას უთხრა და ის მოგე თქვენ ობტში. (ზადის, მაგრამ კარკუთან ისე მობრუნდება) მე თუ თქვენ ჩემი გილანძღვა იფათ დაგი-

სოთ, მაშ მე ქალი არ ვიყო, სულ თავბრუს დავამტვრევთ, თქვე სალახანებო, თქვენა! (უკან-უკან მიდის ღანძღვით. კარებთან უდგას შემოტრიალდება გასასვლელად და მომავალ გრიშას დატუკებს, რომელსაც ხელში დიდი ჯამი ხაშია ჰქონას, ბარბარეს გადასცემს. ბარბარე კაბას გაიბერტყავს და შემდეგ ძაღვან გაჯერებული დაუდებს ხელს კალანოტს, ჩაჭყის და ერთი სიტყვით რაც დასწავდა ხელში და დაუქმნს სტუფენს და აბზავს). ეს რა არის, ეს რა ამბავია? (დასწავლული კაბას აწვეებს) სულ თქვენი ბრალია ეს ყველაფერი, თქვე ავაზაკებო, თქვე სალახანებო თქვენა! დანაცადეთ, მე თქვენ გაჩვენებთ სერს. (მობრუნდება და სწრაფით გადის).

გრიშა. (რომელაც აქამდის მაისისაგან მოკუნტული და სხე დადრეკილია ადგა, რა დაინახავს მისკენ მამაკალ გამოკვებულ ბარბარეს დაიწყებს დრიაჯს) ვაიმე დედილო, ჩემი ბრალი არ არის!

გოგია.

(დასასრული იქნება)

გ ა ნ უ მ რ ღ ა

ა. პ. ჩეხოვი

ისადილეს. მათი კუჭი სრულ ნეტარებას განიცდიდა, პირი უნებურათ იღებოდა და ამოქნარებდა, თვალები ტკბილი თვლემისგან ვიწროვდებოდა და იხუჭებოდა. ქმარმა სივარა გააბოლა, ერთი გაიზმორა და ლოგინზე გაიშლართა. ცოლი კი ხრუტუნით თათან მოუჯდა... ბედნიერი იყვენ...

— მიამე რამე...— მოქნარებით წარმოსთქვა ქმარმა.

— აბა რა უნდა გიამბო... ჰმ... აჰ მართლა! შენ ვაიგე? სოფიო ოკუროკოვას ქალი ცოლათ გაყოლია აი იმას.. ე-ე-ე... რა ვგარი... ფონტრამბს!... აი უბედურება თუ გინდა ეს არის!

— და მერე რაში გამოიხატება უბედურება?

— რაში? ტრამბი ხომ არმზადაა! ის ისეთი საძაგელია... ისეთი, უსმინდისო ადამიანია! ყოვლად უპირისპიო! სულიერათ მახინჯი... უწინ ვრავთან მსახურება გამგეთ და ჯიბეც კარგად გაისქელა, ახლა რკინის გზაში მსახურობს და იქაც ქურდობს... თავისი დაი გაძარცვა... ერთი სიტყვით ქურდი და

ავაზაკია... და ასეთ ადამიანს ცოლათ გავყვება ქალი?! მასთან იცხოვრებს?! საკმარისი არაა მართლმანი! ასეთი ზნეობის ქალიშვილი არაა, ასეთ პიროვნებას არას ღიღებთ არ გავყვებოდით! თუ გინდ მილიონის პატრონი ყოფილიყო! თუ გინდ ისეთი ლამაზი, ისეთი მომხიბვლელი ყოფილიყო რომ... რომ... რა ვიცი რას შევადარო... მე მაინც, მე მაინც შევეფურთხებდი მას! წარმოადგენს კი არ შემოდია, რომ მე მყავდეს ქმარი—ავაზაკ!

ცოლი წამოხტა ადგილიდან. სახე გაწითლებული და აღლევებული მოჰყვა ოთახში სიარულს. მისი თვალები რისხვით აენთო, მისი გულწრფელობა აშკარად სჩანდა.

— ოჰ, ეს ტრამბი ისეთი ქმნილებაა, რომ არ ვიცი... და ათას ჯერ ბრიკვი და სულელი უნდა იყოს ქალი, რომელიც ასეთ ადამიანს გაყვება.

— ძლიერ კარგია... შენ რასაკვირველია არ გაყვებოდი... ასე იყოს... მაგრამ ეს მოთხარი, აი ახლა, ვთქვათ, გაიგე რომ მეც ისეთივე არაშადა ვარ! რას იზამ მაშინ?

— მე? მაშინვე გავშორდებოდი! ერთ წამსაც არ მოვიცდიდი შენთან! მე შემოდია მიყვარდეს მხოლოდ მართალი და პატიოსანი კაცი! აი რომ ვაგიგო, შენ თუ გინდ იმის მესადე ჩაიდენია რაც ტრამბს, მე იმ წამსვე, გათავა! მაშინ Adieu!

— ძლიერ კარგია.. ჰმ... აი როგორი ქალი მყოლიხარ... მე კი ეს აქამდე არც კი ვიცოდი. ხე-ხე-ხე... სტრუობს დედაკაცი და არც კი წითლდება!

— უკაცრავად, მე არას დროს არ ვცრუობ! სცადე ერთი სიგლახის ჩაღენა და მაშინ ნახავ!

— აბა მოთხარი რა მაქვს საცდელი? განა თვითონ არ იცი... მე ხომ გაცილებით უფრო დახელოვნებული ვარ ასეთ საქმეში, ვიდრე შენი ფონტრამბი! ტრამბი რა არის! ის უბრალო ჯიბგირია ჩემთან შედარებით, როგორ, შენ ვაიკვირს?—საკვირველია... (პაუზა) რამდენს ვიღებ მე ჯამაგირს?

— სამი ათასს წლიურათ.

— კარგი. აბა რამდენი ღირს ახლა ბეჭედი, რომელიც გასულ კვირას გიყიდი?—ორი ათასი, ხომ ასეა? ამას მიუხატე გუშინდელი ტანსაცმლის ხუთასი... ავარკის ორი ათასი... ხე-ხე-ხე! გუშინ მაშინვე კიდევ ათასი მინეთი გამომცანტლა...

— კი, ბიერ, მაგრამ დამატებითი შემოსავალი ხომ...

— ახლა ცხენები... შინაური ექიმი... მკერავი ქალების ანგარიში. სამი დღის უკან შენ კიდევ ასი მანეთი წააგე...

ქმარი წამოიწია, თავი მუშტებზე დააყრდნო და მთელი საბარამდებლო ოქმი წაიკითხა. ბოლოს საწერ მაგიდასთან მივიდა და ცოლს გადაუშალა თვალწინ რამოდენიმე თვალდასანახი დამამტკიცებელი საბუთები.

— აი ახლა ხომ ხედავ, ჩემო კარგო, რომ შენი ტრამბი ჩემთან მონაგონი არ არის, რომ ის ჩემთან შედარებით უბრალო ჯიბგირია!.. მაშ Adieu! წიღი და ნუ გამეკიბავ!

მე გავათავე მკითხველო. მაგრამ შესაძლებელია თქვენ კიდევ დამეკითხოთ:

— მერე რა ჰქნა ქაღმა, წავიდა, ვანშორდა თავის ქმარს თუ არაო?

ღიახ ვანშორდა... მეორე ოთახში გავიდა...

პოლიპენტა.

წერილი რაქაქიანს

„ეშპკის მათრახის“ 38 ნომერში ბ-ნი მახინკაყე ეხება და ჩირქს სტეჟეს ჩემს ზიაროვნებას. სიამართლის აღსადგენთ ვიწვევ მას სიმედიატრო სისამართლოში. ჩემის მხრით შედატორებთან ვინაშაგ: დიმიტრო მესეს, ვარლამ მესმარაშვილს და ჰროკობა კანდელაკს. ესთხოვ კეთილ ახებოს და მობრძანდეს ბ-ნი მახინკაყე ბაშის სმინისტრო სკოლის შენობაში ამ თვის 1, შუადღის 12 საათზე. აქედანვე ვაცხადებ, რომ მტყუნმა ჩვენ შორის, უნდა გადასაღდოს ქ. შ. წ. კ. სსზოგადოების სისარგებლოთ 20 მანეთი ვარია.

კობიტარელი გურუღი.

ჩვენი ფოსტა

როკოკოხ — „თავდასისავალი“ არ დაიბეჭდება.
მახინკაყე. „ღია წერილი კობიტარის...“
არ დაიბეჭდება.
ტიფუნს. „სურ მოკრული საბურები“ არ დაიბეჭდება.

ენუქის. „აი ეს ლექსი დავსწერე მე მოსკოვში და არ ვიცი კი როგორ დავსწერო“ იწერებით პატრიცევილო ენუქი:

„ბავშვების სიმღერა“
ამხიარულეთ გულები
ცისკრის დაჯვარდას უმჯობესად
უხარადღელი ფიქრისა.
შხიარულნი დრონი კი წაუღენ
თქვენდ მთეწვეის ვაჟი
გულის ნადევლათ შეგებვლით
მკ უდარდელი დრონიას.
იმღერეთ, იმღერეთ ხაზი მ. უხვითმაგ დროს
შემდეგში მთაგ კა სხვად დრო და სხ...“

თქვენი დარიგებისა არ იყოს, ჩვენც გვიწოდოდა „ხაზი ვაგვესო“ ამ ლექსისათვის, მაგრამ არ ვიცი რატომ არ გავუსვით.

ალექსანდრეს ობოლს. „მით შეინტერესება ამ წერილის დაბეჭდვა, რომ შინაარსიანი არისო“ იწერებთ.

ამისთანა შემთხვევაზე ქართული ანდაზა ამბობს: „ფიცი შწამს, ბოლო მაკვირვებსო.“

ობტახს. „ვერ გადეუფლაჲ წინუა და ჩვესიველ შევლას.“

ასე იწყებთ თქვენს მესტიერულს, მაგრამ მე რომ აფრახიონ წინუას ვიცნობ, რაც უნდა ოსტატი იყოთ იმისი გადაყლაბეა უზიფთოდ არ ჩავიციოთ. ბელი თქვენი თუ ის არ არის.

ივანდიდელ გორაძეზე თქვენი ლექსი სოფელ ივანდილისადმი საპრემიაოა. ჩვენც მხოლოდ ამ მისახზრებით ვებუძვით ამ ორიოდ კულტეს:

„ქალემს არ მოამაღეს თავანთ გულ ჩვეულებანა, შგადამეზე ქუჩა-ქუჩა სეირნობა: დაღინ და ტაშს უგრავენ ვით მითრხის ეშპკიო, ხან ვეგერა, ხან ხაჭაბურთი, ხან მუკენის სიკვდილიო. ერთ მათთ სადამოსაო დადგენ ვიჭერაო: აუღეპი და შენ წაუგადი, რომ შაგული შგა კარებში შე ფიქრება გამჭიდ...“

როდესაც ასეთი საკირო ადგილის მიღიხარო ყოველთვის სიფრთხილე საჭირო. კიდევ დიდი მოთმინება ჰქონია იმ „ფიქრებს“ რომ უფრო აღრე არ გაიქცენ. „საცა არა სჯობს, გაცლა სჯობს...“